ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՍՈՅ համար, տարեկան 60 ղրշ. վեցամսեայ 30 ղրշ. Եռամսեայ 20 ղրշ. — ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ համար, տարեկան 80 ղրշ. Վեցամսեայ 40 ղրշ. Եռամսեայ 25 ղրշ. — ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ համար, Տարեկան 22 ֆր. Վեցամսեայ 11 ֆր.:

ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՂԸ ՄԻԱՅՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ Է

ԶԵՌՔԷ 10 ՓԱՐԱ

Bureaux de la rédaction du Journal Arménien DZAGHIK

Galata, Kourchounlou han, N· 7

ԾԱՂԻԿ

ԹԵՐԹԱԳԻՐ

«زاغيك» ارمنيجه يومى وسياسى غزتەدر

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ

Կալաթա, Գուրչունլու խան 7

ՍԱԳԱԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէնքդրքակցութիւն պէտք է հակիրճ գրուած լ ըլլայ:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն գրութիւն ետ չի տրուիր:

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ

ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՅ 1ԻՆ, 10ԻՆ ԵՒ 20ԻՆ

ԺԵ ՏԱՐԻ— ԹԻՒ 330

"ԾԱՂԻԿ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ԻՐԻԿՈՒՆ

22 ԱՊՐԻԼ 1902 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԳՏՆՈՒԱԾ ԾՐԱԳԻՐԸ

Ծրագիրի մը կորսուած ըլլալուն միջադէպը առիթ բռնելով չեմ ուզեր ա՛յսօր ալ Ուսումնական Խորհուրդին գործելու եղանակին վրայ ծանրանալ, երկու գլխաւոր պատճառներով։ Նախ անոր համար որ «կորուսեալ էր եւ գտաւ» եւ երկրորդ անոր համար որ, ո՛չ դրողին եւ ոչ ալ ընթերցողին, չիտակը ա՛լ գրգիռ մը կը պատճառէ Ուսումնական Խորհուրդին շուրջ դարձող գրուածք մը։

Այսօր, աւելի գտնուած ծրագրին շուրջ է որ կ'ուզեմ քանի մը դիտողութիւններ ընել, մանաւանդ որ անառակ որդիին պէս, որ կորուսեալ էր եւ գտաւ, կը յուսամ որ Ուսումնական Խորհուրդին՝ այս գտնուած ձեռագիրը ասկից վերջը կերկնապէս սիրելի պիտի դառնայ կամ ժամանակն է որ սիրելի դառնայ։

Այսօր, Պոլսոյ թաղերու մեծամասնութեան, ինչպէս նաեւ դաւառական գլխաւոր կեդրոններու մէջ՝ Պանկապարտէզներ ա՛լ տունի վարպետներուն տեղը անցած են եւ որքան աւելի ընդհանրանան ասոնք, այնքան անհրաժեշտ կը դառնայ անոնց բարւոքումը, որովհետեւ պէտք է խոստովանիլ թէ, Մանկապարտէզները, հակառակ իրենց շատ մը արտաքին սեթեւեթներուն, ներքնապէս շատ մեծ բաներ մը չէ որ կ'արժեն։

Եւ քանի որ, Ուսումնական Խորհուրդը, վերջապէս երեկ կրցաւ «ստուգել» թէ, չեմ գիտեր ո՞ր անյիշատակ ժամանակին, վարչութիւնը վաւերացուցած է իր՝ Յովհ. էֆ. Հինդլեանին պատրաստել տուած մանկապարտէզներու ծրագիրը, ա՛լ կարծեմ թէ, մեր կարգին իրաւունք ունինք սպասելու կորսուած, բայց գտնուած ծրագրին գործադրութեանը։ Այդ ծրագրին հանդէպ, Ուսումնական Խորհուրդին ցարդ ցոյց տուած վերաբերմունքէն չեմ ուզեր նախապաշարուիլ, հետեւցնելու համար թէ, քանի որ երկու ամիսի մօտ միջոցի մը պէտք ունեցաւ ստուգելու համար թէ Վարչութիւնը վաւերացուցած է զայն, հապա քանի՞ տարիներու պէտք պիտի ունենայ թուղթի վրայ ծրագրուած բան մը գործի փոխարկելու համար։

Ըսի արդէն թէ անհրաժեշտ է որ մանկապարտէզներու ներկայ վիճակէն դժգոհ ըլլանք, որովհետեւ ամէն բան կայ մանկապարտէզներու մէջ՝ ի բաց առեալ թափանցումը տալու հոգւոյն, հետեւաբար տղուն դաստիարակութիւնը։ Ամէնքը առիթը ունեցած են դիտելու թէ ընդհանրապէս մանկապարտէզներու ներկայ կազմակերպութեամբ եւ մանկապարտիզպանուհիներու ներկայ անձեռնհասութեամբ, երբեք մենք չենք կրնար մեր պզտիկներուն բանաւոր ու հիմնական դաստիարակութիւն մը տալ։ Չէ՞ մի որ նմանօրինակ մտածումով մը Ուսումնական Խորհուրդը պատրաստել տուաւ պատմական դարձած ծրագիրը մանկապարտէզներուն։

Ուսումնական Խորհուրդը կրնայ համոզուած ըլլալ որ իր ամբողջ պաշտօնավարութեան միջոցին ճշմարտապէս միակ օգտակար գործը կատարած կ'ըլլայ, եթէ փոխանակ գործնականի մէջ իր այնքան համեստ ուժերը զանազան ծրագրային ձեռնարկներու վրայ ցրուելու, միացնէ զանոնք միակ գործի մը վրայ, եւ զայն ի գլուխ հանէ։

Բնական է որ ոչ մէկը առանց գործին իրազեկ մանկապարտիզպանուհիներու, կրնայ կանոնաւոր ու բարդաւաճ մանկապարտէզներ սպասել։ Ուսումնական Խորհուրդը արդէն լաւագոյն մանկապարտիզպանուհիներ հայցնելու դիտաւորութեամբ պատրաստել տուած է Հինդլեան էֆէնտիին ծրագիրը։ Անդամ մը որ ծրագիրը պատրաստուած, վարչութեան ներկայացուած, վարչութենէն վաւերացուած, կրոսուած, գտնուած եւ անոր՝ վարչութենէն վաւերացուած ըլլալը ստուգուած է, ա՛լ կը ներէ կարծեմ Ուսումնական Խորհուրդ եթէ քիչ մը անհամբեր ըլլանք չօշափելի արդիւնքի մը մասին։

Մեզի համար, ուրբաթ օրուընէ սկսեալ աւելի գուրդուրալի դարձած է մանկապարտէզի ծրագիրը, արդեօք Ուսումնական Խորհուրդին համար ալ միեւնոյն բանը չէ՞, քանի որ «կորուսեալ էր նա եւ գտաւ»։

Մ. ՇԱՄՏԱՆՃԵԱՆ

ԿՏՐՈՒԱԾ ՃԻՒՂԵՐ

Ուժեղ արմատով մը, աղէկ հողի մէջ աճող ծառին ոստերը երբ կտրեն, անոնց ծայրէն նոր ու աւելի մեծ թուով ծիլեր դուրս կը ցցուին չուտով, դօրացած՝ հաստատի գործողութեան ազդեցութեանը տակ։ Պարտիզպանութեան մէջ այս այնքան բացայայտ իրողութիւնը դրականութեան մէջ ալ ունի եղեր իր տեղը։ Որքան ջանաս նուազեցնել տխմարութիւնները, սեթեւեթութիւնները, թեթեւամտութիւնը, որքան ջանաս կտրել զանոնք վերցնել մէջտեղէն, այնքան աւելի ուժգին թափով մը դուրս կը պոռթկան, մէկին տեղ՝ տասնապատիկ։ ու դիտոտ զայրոյթ մը կը զգաս ներսէդ, տեսնելով որ այն քարը զոր նետեցիր ճահիճին վրայ տեսնուած ճանճ մը փախցնելու համար, չտեսնուածներու երամ մըն ալ բարձրացուց օդին մէջէ։

Ցաւալի՛ բան է այս։

Արտ. Յարութիւնեանի «Գրական Թեթեւամտութիւն» յօդուածը, նոր գրողներու թեթեւութեանց ձաղկող մը, զեռ հաղէ՞ իր ազդեցութիւնը գործած, թեթեւութեան նոր ժայթքում մըն է որ տեսնուեցաւ մէջտեղը։

Պ.Գր.Մալխասին կ'ակնարկեմ։ Մալխաս՝ ծանօթ իր quasi—քննադատի անխմաստ վճիռներովվերջէն «Մասիս»ին մէջ հաճեր է բան մը չըսող յօդուած մը հրատարակել Հոն, Արտ. Յարութիւնեան կը ծաղրուի իր ամէնէն աղուոր, ամէնէն գնահատուած բանաստեղծութիւններէն մէկուն համար՝ «Վիշտը»։ Այդ կուռ բանաստեղծութիւնը առիթը կու տայ քննադատին՝ որ «դեռավարժ պուէտ» կոչէ Յարութիւնեանը։ Ասիկա եթէ ո՛չ հակառակութեան՝ դոնէ կատարեալ տգիտութեան մը պտուղը միայն կրնայ ըլլալ։ Ու այն ատեն իրա՛ւ տեղն է որ երկու, երեք, չո՛րս անգամ կրկնուի «ան որ չհասկնար»ին խօսքը.

—«Ես չեմ հասկնար, ես»։

Կրկնուի այն Պ. Մալխասի երեսին։

Պ. Մալխաս Ֆրանսերէն երկու երեք տողեր մը մէջ բերելէ ետք որոնց մէջ «faux brillant» մը հանդիպած է աչքին, կը գոչէ՝ «Կեղծ ադամանդ մը, ահաւասիկ»։—

«Գիծերու չափական դիպուածաւոր դասակարգութեան մը խառնուրդը»

Զկրնալ հասկնալո՛ւ արդիւնք է աս. Եթէ գիծերու չափական ներդաշնակութիւնը ըմբռնելու անկարող է Պրն. Մալխաս, կը զարմանանք թէ չհասկցածը ինչպէ՛ս քննադատելու կ'ելլէ։ Եւ յետոյ մինչ ըսել կ'ուզէ Պ. Մալխաս՝ «զդացումը բնութեան պէս կը խորչի խառնուրդէ» խօսքերով։ Բայց մինչ կ'ըմբռնէ Պարն Մալխաս խառնուրդ ըսելով, բանաստեղծութեան մը մէջ։ Քիմիական mélangeը կը կարծէ՞ որ եղած ըլլայ։ Տիեզերքը ամբողջ, գիծերու միացումէն կազմուած զեղեցկութիւն մըն է, եթէ կարող(?) է ըմբռնել Պ. Մալխաս։

* * *

Կուրծքիս տակը խոր ցաւն ունիմ ես տրտում
Վիշտը՝ աղուոր մը չըլլալուն փիլոն անհուն

Այս տողերուն հանդէպ Պ. Մալխաս իբր քննադատութիւն «Մինչ փոյթ, եթէ տգեղ ես» մը կը թողնէ ընթերցողը։ Քննադատելու մինչ ձեւ է այս եթէ կարելի է «քննադատել» բառը գործածել գործողութեան մը համար, որուն մէջ ո՛չ քննութիւն կատարուած է, ո՛չ ալ դատողութիւն մը։ Աշխարհի ամէնէն հաւնուած բանաստեղծին ամէնէն աղուոր տողերուն համար ալ չէ՞ մի որ կարելի է «Մինչ փոյթ» մը նետել։ Նոյն իսկ Պ. Մալխասի մէջ բերած Onze versին ամէն մէկ տողին համար կարելի չէ՞ ըսել՝ «որո՞ւ հոգ, թող չըլլա՛ր»։ Տկար միտքերու զօրավիգն են, ծաղրանքը՝ վիճաբանութեան մէջ, անտրդանքը՝ քննադատութեան պահուն։

Յօդուածը կը վերջանայ անիմաստ սրամտութիւններու շարքով մը ի մասին «տգեղ տղուն», «վիշտ»ին անսահմանութեան որոնք իրենց ծայրայեղ տափակութիւնով մտածել կուտան ընթերցողին թէ Պ. յօդուածագրին «լաւագոյն եւ պատուաբեր էր ծովը նետուիլ, կամ կառախումբին տակը» քան ստորագրել ա՛յդ գրութիւնը։

* * *

Ինչ որ սակայն ամէնէն աւելի ստորին հանդամանք մը տուած է այդ գրութեան, սա՛ է որ, անոր մէջ թաքուն բայց տեղ տեղ բացորոշ հաշուեյարդարութիւն մը կը տեսնուի հին հին, պոլսակա՞ն թէ դաւառական գրականութեան խնդիրներու, որոնց վրայ կարծես նոր հրահրում մը բերած է Պ. Մալխասի մտքին մէջ, «Գրական թեթեւամտութիւն»ը։ Եւ սակայն առանկ բանի մը ոչ առիթը կար, ոչ ալ տեղն էր։Ո՛չ ալ տեղը,այո՛,որովհետեւ բանաստեղծութիւնը որ Մասիսի մէջ կը ծեծուի այնքան անշնորհք կերպով, հրատարակուած է նոյն այդ Մասիսին մէջ։ «Կօշկակար»ի արտադրութիւն կը նկատուի բանաստեղծութիւնը քննադատի մը կողմէ՝ որ չենք հասկնար թէ ինչ պատճառ մը ունի այդքան սոնքալու։ Ինքնակոչ քննադատին չափ կը ցաւիմ Մասիս շաբաթաթերթին խմբագրութեան վրայ, որ այնքան կարճ ժամանակի մէջ այսքան չնչուած հակասութիւններու մէջ կ'իյնայ։

Ասիկա է անա գրական թեթեւամտութիւնը զոր Արտ. Յարութիւնեան խնդիր ըրած էր, այս եղա՛ծն է, այս կատարուածնե՛րն են գրական թեթեւզուխութիւնները՝ որոնք, -- ցաւալի՛ արդիւնք, — կտրատումէն վերջ աւելի ուժով ժայթքիլ սկսան։

Բ. ՇԱՀՊԱԶ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

ԻՆՉՊԷ՞Ս ԿԸ ՏՐՈՒԻՆ «ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ»Ը

(ԵՐԿՐՈՐԴ ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ՅՕԳՈՒԱԾ)

Թերթի մը մէջ ամբողջ աշխարհի քաղաքական լուրերու բաժինէն ոչ նուազ կարեւոր են նաեւ մայրաքաղաքի մէջ պատահածներու մասին տեղեկութիւնները։ Բարիզեան թերթ մը որ խմբագրական ամէն անհրաժեշտ տարրերը կը պարունակէ, ունի առնուազն échotier մը, թաղային լուրերու խմբագիր մը, զանազան լուրերու խմբագիր մը, դատական գործերու խմբագիր մը, բազմաթիւ լրաբերներ եւ թատերական լրաբեր մը։

Échotierն ընդհանրապէս խմբագրութեան քարտուղարներէն մէկն է կամ լուրերու պետը, որովհետեւ écho ըսուած լուրերը Բարիզի փողոցներուն մէջ պատահած դէպքերն են ասոր անոր կողմէ բերուած խմբագրատուն։ Բայց այն մեծ թերթերը որոնք ազնուապետական ընթերցողներ ունին ամէնէն աւելի, աշխարհիկ échotier մըն ալ կը պահեն, որուն պաշտօնն է հետեւիլ ամուսնութեանց, թաղումներուն ու աշխարհիկ հանդիսաւորութեանց, եւ միացընել հաւաքուած նօթերը ու տեղեկութիւնները։

Ոստիկանական լուրերու խմբագիրը պարտաւոր է օրը երկու երեք անգամ ոստիկանական պաշտօնատունը երթալ, ուր իր տրամադրութեան տակ դրուած են զանազան թաղերու ոստիկանապետներուն կողմէ քաշուած հեռագիրներ։

Ոստիկանական լուրերու խմբագիրը իրեն օգնականներ ալ ունի որոնք իրենց մէջ բաժնած են Բարիզի 80 գումարտակութիւնները։ Իրենցմէ ամէն մէկը, անոնցմէ որոշ թիւ մը ունի, զորս կ'այցելէ որոշեալ ժամերու մէջ եւ իր ընկերներուն կը բերէ իր այցելութեանց արդիւնքը։

Մանր լուրերու՝ ընկերներու միջեւ փոխանակութիւնը կը կատարուի քաղաքապետութեան մօտ սրճարանի մը մէջ։ Nouvellisteները՝ ինչպէս կ'ըսեն անոնց պաշտօնական բառով՝ հոն իրարու քով կուգան եւ ամէն ոք իր գտածը մէջտեղ կը դնէ, կը խորհրդակցին, կ'որոշեն այս կամ այն խնդրին աւելի կարեւորութիւն տալ։ Յետոյ կը բաժնուին եւ ամէն մէկը իր խմբագրատունը կ'երթայ, «զանազան դէպքեր»ու գլխաւոր խմբագրին հաղորդելու համար իր պաշարը։ Խմբագիրը այն ատեն ամէնէն «մեծաշուքնդ» դէպքերը կ'ընտրէ եղերական ոճրագործութիւններ, անձնասպանութիւն կամ «առեւելի արկած»ներ, ու անոնց վրայ կը սկսի ճառել, խօսակցութեան նիւթ հայթայթելու համար բարիպեան շաղակրատներուն։

Դատական գործերու խմբագիրին պաշտօնն է դատարաններու մէջ անցած դարձածներուն նկարագրութիւնը ընել։ Այս ճիւղին պաշտօնեաներն ալ սրտագին համակրաշնութիւն մը կը մնուցանեն հանդէպ իրարու եւ սիրով կը հաղորդեն իրարու ինչ որ կարենան ձեռք անցընել, որպէս զի իրենցմէ մէկին երեսին չզարնեն թէ, ինք չէ կրցած գտնել այսինչ կամ այնինչ կարեւոր խնդիրը։ «Դատական»ի խմբագիրները ամէն օր կէս օրին կը վազեն դատարան, ուր իրենց մասնաւոր նստարաններ կան պահուած եւ առանձնաշնորհումներ կը վայելեն, միւս բոլոր ունկընդիրներուն մէջ։ Ատոնցմէ զատ դատարանին մէջ իսկ երկու խմբագրական սրահներ ունին իրենց տրամադրութեան տակ, ուր կրնան ուղղանուն չափ աշխատիլ։ Եւ որովհետեւ իրենք իսկ գրեթէ միշտ փաստաբաններ են, շատ մօտէն կը ճանչնան դատարանին բոլոր ծակուծուկերը։

Ժամը երեքէն ու սրահներու փակումէն վերջ, իրենց գործը տակաւին չ'աւարտիր սակայն։ Նրբանցքներուն մէջ կը պտտին անոնք, վարը, վերը, փաստաբաններուն հետ կը տեսնուին եւ ճարտար հարցումներով կը ջանան անոնց գործերու մասին կարեւոր մանրամասնութիւններ ձեռք ձգել։

Լրաբերը, վերջապէս ժամանակակից մամուլին ջիղն է։ Անիկա ամէն տեղ է եւ, միեւնոյն ժամանակ, ո՛չ մէկ տեղ։ Հովի պէս կը շրջի ան։ Կը մօտենայ օրուան ոճրագործին։ Մինչեւ դեսպաններուն կամ նախարարներուն հետ տեսնուելու կ'երթայ։ Տեսակցութիւններ կ'ունենայ անոնց հետ, կը հարցնէ, կը փնտռէ, անդադար, չարունակաբար։ Խընդիր մը կը ծագի յանկարծ։ Անմիջապէս Հոմ կը մեկնի, Պապին հետ տեսնուելու կամ Ուիթէհ՝ Քրիւկերի յայտարարութիւնները գրի առնելու։ Զինաստան կը վազէ, կ'երթայ մինչեւ Հարաւ. Ափրիկէ։ Կը հետեւի Սանդոս-Տիւմոնին, դէպ ի Մոնաքօ։ Տունքերք կը փութայ Լուպէին հետ տեսնուելու, հետեւեալ օրը Զարին հետ պիտի տեսակցի։ Ատենօք խելացիութեան ու քաջութեան տիպարներ կը նկատէին Քրաուֆորդները, Սթանլէները։ Այսօր անկարելի է համրել զանոնք, ահագին բանակներ կը կազմեն, աղէ՛կ, սքանչելի, լաւագոյն լրաբերները։

Թատերական լրաբերը տեսակ մը մասնաւոր échotier է, որուն պաշտօնը մասնաւորուած է թատրոնի խնդիրներուն չուրջ։ Իր գործը միւս լրաբերներու գործէն աւելի դիւրին է, անոր համար որ, իրեն օժանդակ ունի թատրոնին քարտուղարները, որոնք պատրաստ են ամէն օր պէտք եղած նօթերը հաղորդելու անոնց։

* * *

Հեռագրական գործակալութիւնը արդի մամուլին ամէնէն անհրաժեշտ օժանդակն է։ Անիկա չնորհիւ մասնաւորներու, թերթերու, վարչութիւններու, բաժանորդագրութիւններուն, կրնայ տակաւ այն հսկայ ծախքերուն՝ որոնք անհրաժեշտ են ֆրանսական եւ օտար երկիրներու ու քաղաքներու մէջ դատ դատ մասնաւոր թղթակիցներ պահելու համար։ Այսօրինակ գործակալութիւն մը կրնայ տեղեկութեանց փոխանակութիւն կատարել օտար մեծ գործակալութիւններու հետ եւ այսպէսով կրնայ վերջապէս գոհացնել արդի լրագրութեան բոլոր պէտքերը, բոլոր պահանջները։ Ամբողջ աշխարհի հեռագրական գործակալութիւններու մէջ առաջինը, տիպար, հիմնական գործակալութիւնը, Ֆրանսական Հավաս գործակալութիւնն է, Ֆրանսայի մէջ։

Հավաս գործակալութիւնը հաստատուած է գրեթէ անցեալ դարու սկիզբները։ Հավաս ընտանիքին անդամներէն մէկը արտօնութիւն ստացաւ Նաբոլէոնէն, Շաբի հեռագրական գիւտով լուրեր հաղորդելու ժամանակի թերթերուն։

1835ին, Շարլ Հավաս, հայրը, որ արհեստով թարգմանիչ մըն էր, ամսական բաժանորդագրութեամբ թարգմանութեան գրասենեակ մը հաստատեց Ժ.-Ժ.-Ռուսօ փողոցը։ Առաջին յաջողութենէն քաջալերուած, անձամբ Ֆրանսայի գլխաւոր քաղաքները ճամբորդեց եւ անոնց մէջ մասնաւոր թղթակիցներ հաստատեց իրեն։ Լուրերը կը ստանար ճամբորդ աղաւնիներու միջոցաւ։ Ամէն մարդ գնահատեց այս աղուոր նորութիւնը եւ զարմացաւ։ Յաջողութիւնը սկսաւ մեծնալ. Հավաս ընդարձակեց իր թղթակիցներուն գործառնութիւնները։ 1850ին, Ռոյթէր, իր պաշտօնեաներէն մէկը նմանօրինակ գործակալութիւն մը հաստատեց Լոնտոնի մէջ եւ քիչ առենէն բաւական հզօր մրցակից մը դարձաւ իրեն։ 1858ին Շառլ Հավաս մեռաւ եւ իրեն տեղ անցաւ տղան՝ Օկիւսթ Հավաս, որ հեռագրական նոր դրութիւն մը գործածել սկսաւ եւ յաջողեցաւ ահագին խնայողութիւններ ընել հեռագրական հաղորդակցութեանց գիներուն վրայ։ 1879ին, կը հիմնուի ներկայ գործակալութեան անանուն ընկերութիւնը 8,500,000 ֆրանք դրամագլուխով եւ տընորինութեամբ Պ. Լըպէի։ Գործակալութիւնը հետզհետէ կը կապուի, կը դաշնակցի, ընկերակից կ'ըլլայ բոլոր օտար մեծ գործակալութիւններու հետ՝ Ռոյթէր, Վոլֆ, Սթէֆանի, Ֆապրա։ 1900ին Պ. Լըպէ վարչական խորհուրդին նախագահութեան պաշտօնին կոչուեցաւ եւ իրեն տեղ տնօրէն անուանուեցաւ Պ. Հանրի Հուսէ։

Այսօր Հավաս Գործակալութիւնը իրապէս ամենաանհրաժեշտ հաստատութիւն մըն է Ֆրանս.մամուլին, կառավարութեան, դրամատուններուն եւ ամէն տեսակ գործերու համար։

Հավաս գործակալութիւնը երեք հազար քիլոմէթրէ աւելի հեռագրաթել ունի. հեռաձայնի 12 սենեակներ, պաշտօնեաներ որոնք 200 բառ կրնան ընդունիլ վայրկեանի մը մէջ։ Հավաս գործակալութիւնը միջին հաշուով 35 թերթ կը հրատարակէ ամէն օր, այսինքն 120 տողնոց 80 սիւնակ՝ կամ երեք թիւ «Թան»։ Բարիզի մէջ իբր խմբագիր եւ պաշտօնեայ 250 հոգի կը գործածէ Հավաս։ Թղթակիցներ ունի նահանգներուն եւ օտար երկիրներու բոլոր գլխաւոր քաղաքներուն ու մայրաքաղաքներուն մէջ։ Ամէն տարի, միջին հաշուով 3,688,214 ֆրանքի գործ կ'ընէ եւ կը շահի 400,000 ֆրանք։ Եթէ օր մը դադրի գործելէ շահուած՝ խառնակութիւն մը կը տիրէ ամբողջ Ֆրանս. լրագրութեան մէջ։ Ու անո՛ր համար թերեւս սաստիկ սուղ է ըրած իր բաժանորդագրութիւններու վարձքը, որ տարեկան 1200էն 60,000 Ֆրանքի մէջ կը տարուբերի։ Շատ մը միջակ պիւտճէով թերթեր չեն կրնար այս ասոյնման մեծ ծախքերու տակ մտնել, հետեւաբար պէտք էր որ երկրորդական գործակալութիւններ ալ հաստատուէին Հավասին քով, ինչպէս որ հաստատուած ալ են արդէն եւ կը ծառայեն այդ կարգի թերթերուն։ Նախնեալի գործակալութիւնը ասոնցմէ է, իր բովանդակ խելացիկութիւնով։

* * *

Ահա՛ Ֆրանսական մամուլին տեղեկութեանց աղբիւրները, որոնց կու գան կցուիլ տակաւին զանազան թերթերու մէջ մկրտուելով դրաշարին յանձնուած լուրերը, տեղեկութիւնները եւայլն, որոնք ալ, դժբաղդաբար չատ պզտիկ թիւ մը չէ՛ որ կը կազմեն։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԲՐԵԳՈՐԻԱՅԻ ՄԷՋ

Բրեթորիայի մէջ առաջին անգամ, ասկից երկու շաբաթի չափ առաջ տեղի ունեցած հաշտութեան բանակցութիւններուն առթիւ զիտել տուած էինք թէ ներկայ պարագաներուն մէջ երեք շաբաթի չափ ատեն մը անհրաժեշտ է, որպէս զի Պօէր պետերը Պօէր հրամանատարութիւններուն հետ խորհրդակցելով վերստին Բրեդորիայի մէջ հաւաքուին, վերջնական արդիւնքի մը յանգելու համար Անգլիացիներուն հետ բանակցելու նպատակաւ։ Այսօր կարելի է ըսել թէ, անցնող երկու շաբաթներուն, Պօէր պետերը բնաւ պարապ ժամանակ չանցուցին, հանդէպ Լորտ Քիչնէրի իրենց ստանձնած պարտաւորութեանց կատարման համար։ Այս պատճառաւ հաւանական կը կարծուի որ շաբաթ մը եւս անցնելուն Պօէր պետերը ի վիճակի պիտի ըլլան Լորտ Քիչնէրին հաղորդել իրենց Պօէր հրամանատարութեանց հետ ունեցած խորհրդակցութեանց առթիւ տրուած վերջնական որոշումները։ Հեռագիր մը կը հաղորդէ այս մասին.—

ԼՈՆՏՈՆ, 30 ապրիլ.—Տըլարէյի Սպասյակոյսը, ինչպէս Եոհաննէսպուրկէն կը հաղորդուի, յառաջիկայ շաբթուան սկիզբները զօրավար Քէմբի հրամանատարութեան ներքեւ Քլէրքստորբի արեւմտեան կողմը դումարում մը պիտի ունենայ, հաշտութեան խնդիրը նկատողութեան առնելու համար։

Այս առթիւ չահեկան է ներկայացնել այն ցուցակը, որ ցոյց կու տայ թէ Բրեթորիայի մէջ տեղի ունեցած խորհրդակցութենէն վերջը, Պօէր պետերէն իւրաքանչիւրը ի նպաստ հաշտութեան ինդրին ինչ ճամբորդութիւններ ըրած են դէպ ի զանազան տեղեր, բանակցելու համար Պօէր հրամանատարութեանց սպասյակոյտերուն հետ։—Լուքաս Մայէր եւ Բէյց ապրիլ 19ին միասին դացին Պալմորալի հիւսիսային կողմը գտնուող արծաթի հանքատեղերը եւ հոն Պօէր սպասյակոյտի մը հետ խորհրդակցեցան։ Բէյց ապրիլ 23ին Պալմորալի վրայով Բիդպուրկ դնաց։ Լուքաս Մայէր ապրիլ 27ին միայն Պալմորալ վերադարձաւ, թղթատարին հետ իր դէպ ի Միտըլպուրկ եւ Պէլֆաստ ճամբորդութիւնը շարունակելու համար։ Լուի Պոթա որ ապրիլ 19ին դէպի Վրիհայտ երթալու ճամբուն վրայ Սթանտէրդրն կ'այցելէր, հասաւ Թրանսվալի անկիւնը։ Թրանսվալի հարաւային արեւմտեան մասին մէջ կ'երեւայ թէ Տըլարէյ արդէն աւարտած է իր առաքելութիւնը, որովհետեւ ապրիլ 24ին Պօէր պատուիրակութեամբ մը նորէն Քլէրքստորբ վերադարձաւ։ Մինչդեռ այսպէս Թրանսվալեան հրամանատարութիւնները ամէնքն ալ իրենց պետերուն հետ խորհրդակցութիւններ կատարեցին կամ կը կատարեն, անդին Օրանժի ազատ հանրապետութենէն բան մը չի լսուիր։ Անգլիական լուրերուն մէջ ոչ Սթէյնի եւ ոչ ալ Տէվէդի վրայ կը խօսուի թէ այս ինչ հրամանատարութեան հետ որ եւ է խորհրդակցութիւն մը կատարեցին։ Ասոր պատճառը սակայն սա պարագան կը նկատուին որ Օրանժցիները իրարմէ հեռու տեղերու մէջ միայն հրամանատարութիւններու մնացորդներ պահած են, որոնց այցելելու համար անհրաժեշտ դժուարութիւններ պէտք է հարթել։ Բարեյուսոյ դաղթավայրը կ'անջատուի բոլորովին մասամբ զինադադար ըրած տեղերէն, որովհետեւ Անգլիացիներուն ըմբռնումով բանակցութիւններ պէտք չէ որ տեղի ունենան անոր հետ։

★ *Բրեդորիայէն 30 ապրիլ թուականով կը հեռագրուի թէ Բիդպուրկի շրջանակին մէջ Բէյցի եւ Պայէր հրամանատարին միջեւ տեսակցութիւն մը տեղի ունեցաւ։*

★ *Ի փոխարէն Նիւ-Եորքի մէջ շրջած այն լուրերուն թէ Տըլարէյ արդէն անձնատուր եղած է, Ռոյթէրի գործակալութիւնը կը տեղեկանայ թէ Լորտ Քիչնէրի կողմէ ապրիլ 30ին հասած լուրերուն մէջ նմանօրինակ անձնատուութեան մը մասին որ եւ է յիշատակութիւն չըկայ։ Հաւանականաբար տակաւին շաբաթէն աւելի պէտք է անցնի մինչեւ որ հաշտութեան հաւանականութեան մասին վերջնական լուրեր հասնին։ Իրաւունք շրջանակներու մէջ միշտ կը կարծուի թէ հաշտութեան հաւանականութիւնները շատ նպաստաւոր ընթացքի մը մէջ կը գտնուին։*

ՎԻԼՀԵԼՄԻՆԱ ԹԱԳՈՒՀԻՆ

Հոլանտայի Վիլհելմինա թագուհին հետզհետէ բարւոքող առողջական վիճակը նկատողութեան առնելով, հոլանտական խորհրդարանը ապրիլ 30ի նստին մէջ իր ուրախութիւնը յայտնեց։ Հեռագիր մը կը հաղորդէ այս մասին.

ԼԱ. ՀԷ, ապրիլ 30.—Երեսփոխանական ժողովին ատենապետը թագուհիին առողջական վիճակի մասին եղած նպաստաւոր լուրերը կը հաղորդէ երեսփոխաններուն։ Ժողովը կ'որոշէ, իր հաւատարիմ յարգանքի հաւատիքովը միասին ներկայացնել թագուհիին նաեւ իր փափաքները, որպէս զի Նորին Վեհափառութիւնը շուտով կատարելապէս ապաքինի։ Պատերազմական նախարարը կը յայտարարէ թէ կառավարութիւնն ալ նոյն զդացումներով ոգեորուած է, որ Աստուած շուտով կատարելապէս բուժէ թագուհին։

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

Հանրապետական կուսակցութեան նախարարական մէկ ընկերակցութիւնը կոչ մը կը հրատարակէ, որուն մէջ կը յայտարարուի թէ հանրապետական ընտրելիները, ընտրական բոլոր շրջանակներու մէջ, համեմատական քուէարկութեան ատեն եւ քաշուելն ի նպաստ հակառակազդող ընտրելիներու, որոնք առաջին ընտրութեանց ատեն քուէներու մեծ մասը միացուցին իրենց վրայ։ Այս կոչին համեմատ տարբեր ընթացք մը վատութիւն պիտի նշանակէր, պէտք է հակազդողներուն ընկերակցութեան դէմ յանդիման դնել հանրապետական ընկերակցութիւնը։ Այս կոչին հետեւած են արդէն Բարիզի զանազան ընտրական շրջանակներուն մէջ։

★ *Հանրավարական Մուտիէ առաջարկեց զինքը ընտրողներուն, որպէս զի համեմատական քուէարկութեան ատեն իրենց քուէները Միլլան նախարարին տան։ Այս պատճառաւ Միլլանի ընտրութիւնը ապահով կը նկատուի։*

ՎԷՆԷԶՈՒԷԼԱՅԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Բարաքասէն 25 ապրիլ թուականով Ռոյթէրի գործակալութիւնը կը հեռագրէ.—Կը հաստատուի այն լուրը թէ Բումանայի կողմերը կառավարական զօրքերը պարտութիւն կրած են ապստամբներէն եւ թէ զօրավար Բասդիլօ սպաննուած է։ Երկրորդ հրամանատար Էսքալանդէ իր ապայակոյտին հետ դերի բռնուած է ապստամբներէն, որոնք աւարի տուին նաեւ ամբողջ թնդանօթաձիգները։ Զօրավար Բոիլզ կոնձալէզ եւս կը գտնուի դերիներուն մէջ։ Բումանասաս ապստամբներուն ձեռքը կը գտնուի, որոնք դէպ ի Բումանս կը յառաջանան։ Կառավարութիւնը ամէն կողմ զինուոր կը ժողվէ։ Բառուբանոյի եւ Պառէլոնայի մէջ մեծ յուզում կը տիրէ։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

★ *Հավասի գործակալութիւնը Հայիթիի գլուխէն կը հեռագրէ թէ ապստամբութիւնը արագաբար կը ծաւալի։ Սէն Տոմինիկոյի մէջ, Կ'ենթադրուէր թէ մայիս մէկին նախագահնիստ քաղաքը ապստամբներէն յարձակում պիտի կրէր։ Բուէռտօ Բլատոյի պահականոցին զինուորներուն թիւը աւելցուցաւ։ Կառավարութիւնը կառավարչին զէնք եւ պաշար կը դրկէ։ Ընդհանուր կացութիւնը շատ լուրջ կը կարծուի։*

★ *Սպանիոյ ելմտական նախարարը Բորդէսին ներկայացուց 1903ի պիւտճէն ուրիկ կը տեսնուի թէ ընդհանուր ծախքերն են 948,661,898 իսկ հասոյթները 951,178,227 բլեղեղ։ Իր պիւտճէն ներկայացնելու ատենաբանութեան մէջ, ելմտական նախարարը յայտարարեց թէ նպատակ ունի ալքոհոլի եւ շաքարի տուրքերը բարւոքման մը ենթարկել։*

★ *Վիրէլմ կայսրը որ մայիս 15ին Վիսպատընի մէջ պիտի գտնուի, իր ներկայութեան պիտի ընդունի Լորտ Բոպերթսը որ հոն կը գտնուի։ Այս վերջինը պիտի այցելէ նաեւ Տիւսէլտորֆի ցուցահանդէսը եւ այս տարուան կայսերական զօրահանդէսին իբր կայսեր հիւրը ներկայ պիտի գտնուի։*

★ *Զինական կառավարութիւնը վճռեց ընդհանուր մնասուց հատուցման չորրորդ մասնավճարը որ կը հասնի 1 միլիոն 820 հազար թալլի։*

★ *Ռուսիոյ ներքին գործոց նախարարը Բլէվէ, որ իր պաշտօնին հետ առընչութիւն ունեցող քննական պտոյտ մը կ'ընէ, Բոլդավայէն Խարքով դարձած եւ անկից ալ դէպի հիւսիս շարունակած է իր ճամբորդութիւնը։*

★ *Ֆիկարօ կէս պաշտօնական յօդուածի մը մէջ կ'ըսէ թէ Տանէվի փոխառութեան մը մասին կատարած բանակցութեանց յաջողութիւնը ապահովուած է։ Տանէվի ճամբորդութեան յաջողութիւնները Ֆրանսայի համար ալ ուրախալի պիտի ըլլան, եթէ անոնք Պուլկարիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ աւելի սերտ առեւտրական յարաբերութիւններ մը կը նշանակեն։*

★ *Անգլիոյ պատերազմական պաշտօնատունէն կը հաղորդուի թէ, իբր նախազգուշական միջոց, մինչեւ մայիսի վերջը Հարաւային Ափրիկէ պիտի դրկուին 10,000 զինուորներ, որոնց մէջ կը գտնուին եօմէնրներ եւ հեծելազօրքեր։*

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ.—Ճուսմա Պալայի դայմադամ կարգուեցաւ Բէյլէնկէի դայմադամ Իսան պէյ, որուն յաջորդեց՝ Ճուսմա Պալայի դայմադամ Շէվզը էֆ.։ Պոլսոյ առեւտրական դատարանին Միլաղիմ անդամ անուանուեցաւ Իբրահիմական վարժարանէն շրջանաւարտ Իսմայիլ Ըսմէթ պէյ։

ԱՍՏԻՃԱՆ.—Պալայի աստիճան տրուեցաւ Կայս. Անձնական Դանձուն գործակատար Էմէէմ պէյի։ Մի-թէմայիլի աստիճան՝ ֆէսի գործարանին Ա. քարտուղար Հաճի Ահմէտ էֆ.։

ՊԱՏՈՒԱՆՆԱՆ.—Ականակուռ Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Բարձր. Մեծ-Նպարքոսին Ս. Թիկնապահ ճէմալ փաշայի։ Դ. Մէհմիտ՝ Կայս. Անձնական զօրաբանակին բժիշկներէն Տոքթ. Ալէքսանար պէյի։ Ա. կարգի Շէֆգաթ Ա. ւբստրիոյ Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր թոռնուհի Էլիզապէթ ալ Վիսնիչկրէց իշխանուհիին։

ՇԲԱԴՐԱՄ.—Լիւգաթի ոսկի շքադրամ տրուեցաւ Առողջապահական ժողովոյ անդամ եւ կերմանական հիւանդանոցին բժշկապետ Տոքթ. Մորթմանի։

ԿԱՅՍ. ՀԵՌԱԳԻՐԸ.—Դրեցինք թէ հեռագիրներ փոխանակուեցան Վեհ. Սուլթանին և Աւստրիոյ Ֆռանց-Եոզէֆ կայսեր միջեւ, Վիլհիչկրէցի իշխանին ու իշխանուհիին այցելութեան առթիւ։ Վեհ. Սուլթանին կողմէ քաշուած հեռագրին պատասխանն է հետեւեալը.—«Բարձր. Էլիզապէթ արքիդքսուհին Պոլիս կը գտնուի հիմա։ Ինքզինքս երջանիկ կը համարիմ Ձեր Կայսերական եւ Արքայական Վեհափառութեան նման Վեհապետի մը թոռնուհիին հետ տեսակցելուս համար։ Ձեզ համար երկար ժամանակէ ի վեր մասնաւոր դնահատութեան մը եւ անխզելի բարեկամութեան մը զդացումներն ունիմ։ Այս այցելութեան առթիւ զդացած ուրախութեանս մէջ միակ վիշտը որ ունեցայ Ն. Կայս. եւ Արք. Վեհափառութեան ինծի հիւր եղած չըլլալն էր։ Իշխանուհին ներկայ գտնուեցաւ Պալատին մէջ տրուած հացկերոյթին, եւ յետոյ խօսակցեցանք իրարու հետ Որդին զոհունակութիւնս կը յայտնեմ Ն. Բարձրութեան Պոլիս ըրած այցելութեանը համար։»

ՑՈՐԵՆՆԵՐՈՒ ԴԻՆԸ.—Եանեացի Լէոնիտաս անուն անձ մը Զեռնտաս Պաշտօնատան տեղեկագիր մը մատոյց որուն մէջ խօսելով ցորէնները դինը որոշելու համար ներկայիս գործածուած դրութեան վրայ, ըսին թէ՝ կառավարութեան եւ թէ ժողովուրդին օգտակար կերպով մը բարեփոխելու համար իր ներկայացուցած չորս ցուցակները ընդունիլ կը խնդրէ։

ԵՂՄԷՆԻ ՄԷՋ գործածուող բէյլաները հաւաքելով օսմանեան դրամի վերածել հրամայած էր Կայս. Իրաւէ մը։ Վերջին անդամ ատոնցմէ մեծ մաս մը Պոլիս դրկուած ըլլալով արքունի փողերատնոցին մէջ սկսուեցան արծաթ մանրուքի վերածուիլ։

ԿԵՂԾ ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—Սա վերջին ժամանակներս հրապարակին վրայ վխտացող կեղծ մանկութիւններուն առջեւը առնելու համար Թագէոս Փափազեան ատորադրութեամբ ընդարձակ տեղեկագիր մը մատուցուեցաւ առեւտրական եւ հանր. շինութեանց նախարարութեան։

ԲԺՇԿ. ԶԻՆ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ դեղագործութեան ճիւղէն այս տարի տասը էֆ.ներ շրջանաւարտ եղան։

ՄԱՌԲԻ ԴԻՒՂ. Զօպան Զէյմէսի կողմը ընակեցուցած գաղթականները դիւղը կազմեցին որ «Օսմանիէ» պիտի կոչուի։

ԱՆՏԱՌԱՑ ԵՒ ՀԱՆԲԱՑ նախարարութիւնը հրաման դրկեց բոլոր նահանգները, որպէս զի բոլոր անտառաց պաշտօնեաներուն ատաճանը, հանդամանքը եւ առած տարականին ցոյց տուող ցուցակներ պատրաստելով իրեն դրկուին։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ նահանգին մէջ օդաստաչատ անձրեւներ տեղացեր են։

ՍԸՎԱՉԻ նահանգին անտառները պահպանելու համար պէտք եղածին չափ անտառապահներ անուանել խնդրուեցաւ նահանգին կուսակալութեան կողմէ անտառաց նախարարութենէն։

ԲԵՐԱՅԻ ՑՈՒՅՑԱՀԱՆԴԷՍԻ.—Եւրոպական ապրիլ 15էն մինչեւ անցեալ հինգշաբթի Բերայի դեղարուեստական ցուցահանդէսը այցելեր են 6063 հոգիներ միայն։ Շատ քիչ։

ՆԱՍԸՐ ՓԱՇԱ որ Բարլսրուհէ դացած էր Վեհ. Սուլթանին կողմէ Պատրնի մեծ դուքսին յիսնամեակին առթիւ իրեն նուիրուած Իմթիազի պատուանշանը դուքսին յանձնելու համար, երէկ արեւելեան ճեպընթացով Պերլինէն մայրաքաղաքս դարձաւ։ Պատրնի մեծ-դուքսը Ֆրիտրիհ՝ ինքնագիր նամակ մը յանձներ է Նասրը փաշայի, Վեհ. Սուլթանին ուղղեալ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Ցաւնական եւ Պելճիական դեսպանները ու Հայ-կաթոլիկներու Կ.-Պարիրարքը երէկ Բ. Դուռը երթալով այցելութիւն տուին Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին եւ արտաքին գործոց նախարարին։

ՍԷՆԴ - ԼՈՒԻՍԻ ՑՈՒՅՑԱՀԱՆԴԷՍԸ.—1903ին Ամերիկայի մէջ տեղի ունենալիք տիեզերական ցուցահանդէսին ծրագիրը ստորագրուեր է Պ. Բուզվէլտի կողմէ։ Թուրքիա ալ՝ որ հրաւիրուած է այս ցուցահանդէսին, որոշած է մասնաւոր ներկայացուցիչ մը դրկելով, պաշտօնապէս մասնակցիլ։ Բայց որովհետեւ Թուրքիոյի արուեստաւորներ ալ իրենց տպրանքնէրէն ցուցադրելով կրնան օգտուիլ, օսմ. կառավարութիւնը իր հպատակներուն պէտք եղած դիւրութիւնները տալու համար, հրամայեց Ուաշինկթընի դեսպանին՝ որ ցուցահանդէսին կազմակերպուելուն մասին տեղեկութիւններ հաղորդէ Բ. Դրան։

ՑՈՒՆԱՑ ԵՈՐԿԻՈՍ թագաւորին տարեդարձը ըլլալով վաղը, Բերայի Բանայխա եկեղեցիին մէջ «Զքեզ Աստուած» մը պիտի երգուի։

ԲԺՇԿ. ԺՈՂՈՎԸ.—Ուրբաթ օրուան նիստին մէջ բժշկ. ժողովը զբաղեցաւ գլխաւորաբար արգանդի հիւանդութիւններով։ Անդամներէն մէկը երկար տեղեկագիր մը կարդաց տգէտ դայեակ կիներու ձեռքէն խեղճ յղիներու ենթարկուած վտանգներուն վրայ։ Ուրիշ անդամ մը առաջարկեց յանձնաժողով մը կազմել որ ժողովրդին հասկնալիք լեզուով առողջապահական կանոններ գրի առնէ։ Բայց ժողովը չընդունեց այս առաջարկը նկատի առնելով որ ժողովուրդը երբեք պիտի չկրնայ հասկնալ բժշկական բացատրութիւններ ու տրամաբանութիւնները։

ԵՂԻՊՏԱՑԻ Ասպաս փաշա շաբաթ իրիկուն իտալական շոգենաւով Պրինտիզիէն մայրաքաղաքս դալով շոգենաւակով մը Էմիրկէնի իր ծովեզերեայ ապարանքը դնաց։

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ.—Պոլսոյ Ֆրանսական բարեդործական ընկերութեան սարքած վիճակահանութեան յանձնաժողովը անցեալ օր գումարուեցաւ։ Ֆրանսական Պ. Բոնսթանի ատենապետութեամբ։ Վիճակահանութեան դրուելու համար 400 կտոր ապրանք եկեր է մինչեւ հիմա։ Տոմակները ընդամէնը 1200 հատ են, որով ամբողջական արժէքը 69,000 ֆրանք է։ Բայց զանազան անձեր շատ մը դրամական նուէրներ ալ ըրած ըլլալով, մինչեւ հիմա ծախսուած տոմակներուն փոխարէն 84,000 ֆրանք դանձուած է։ Վիճակահանութեան դրուելիք իրեղէնները մայիս 12էն 17 պիտի ցուցադրուին Ֆրանս. դեսպանատան մէջ։ Վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի մայիս 18ին։

ԱԼՊԷՐ ՊՐԻՍԱՐ անուն մէկը քաշելով Բարիզէն Պոլիս եկեր է ու Պոլսէն Բարիզ պիտի երթայ դարձեալ, ուր, իր այս քաշուելութեան ի փոխարէն պիտի ստանայ 1,000 ֆրանքի պարգեւ մը։ Պ. Ալպէր իր ճամբու ծախքերը հանելու եւ միանգամայն ապացուցանելու համար թէ քալելով կը ճամբորդէ, բոլոր անցած տեղերը իր անունը կրող քարդ-լոսդալներ կը ծախէ եղեր։

ԲԱԲԻԶԻ 1900ի ՑՈՒՅՑԱՀԱՆԴԷՍԻ մէջ ոսկի դումարուած ժողովներուն վիճակադրութիւնները եւ Ֆրանսայի երկրագործական ու հանքային գործերու մասին հրատարակուած վիճակագրութիւնները զրկուեցան Արտաքին Գործոց նախարարութեան։

ՀԱՄԱԶԳ. ԱՆԿԵԼԱՆՈՑԻՆ փրիկած մասերը 11000 զրուչով պիտի նորոգուին։

ԱՆԴԼ. ԴԵՍՊԱՆԸ ՈՒ ՏԻԿԻՆԸ որոնք Մեծ Կղզի դացած էին, շաբաթ օրը «Իսմաճէն» պահականաւով Պոլիս դարձան։

«ԹԱԲՈՒ»Ի ՏՈՒՐԲԸ.—Բանի մը նահանգներու «Թափու»ի տուրքէն դանձուած դրամները կը խորուին, հետեւաբար այդ մասին խիստ միջոցներ ձեռք առնելու որոշում մը տալ խնդրած էր Տէֆթէրխանէի վերատեսչութենէն։ Այս մասին Պետական Խորհրդոյ մէջ տեղի ունեցած վիճաբանութենէն իբր եզրակացութիւն որոշուեցաւ որ, ամէն վերջը այն պաշտօնեաները որոնք անկախ հաշիւներ ունին Տէֆթէրխանէի տուրքերու մասին չկրնան իրենց պաշտօնը փոխել մինչեւ որ այդ հաշիւները չմարքին։ Այսպէսով յուսալի է որ կարելի ըլլայ զեղծ պաշտօնեաներուն թիւը նուազեցնել։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ հիւանդանոցներուն մէջ մինչեւ հիմա զինուորներ կը դործածուէին, խոհարարի, սպասաւորի, հիւանդապահի պաշտօններուն համար։ Սակայն նկատելով որ այդ բանը քիչ թէ շատ կը վնասէ ընդհ. զինուորական ոյժին, քանի որ մեծ թուով զինուորներ կը ստիպուին հիւանդանոցներուն մէջ մնալ, որոշուեցաւ այսուհետեւ մասնաւորներ ընտրել այդ պաշտօններուն համար։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ նահանգ կուսակալը Խալիտ Պէյ Էնկիւրիի ճամբով երէկ իրիկուն Պոլիս հասաւ եւ ուղղակի Կայս. Պալատ դնաց երախտագիտութիւն յայտնելու։

«ԹԻ ՈՒԻՄԷՆՍ ՃԷՐՆԷԼ» ամերիկեան թերթը «Կանանց յառաջադիմութիւնը Թուրքիոյ մէջ» խորագրով ընդարձակ ուսումնասիրութիւն մը հրատարակեր է, որուն մէջ, հեղինակուհին՝ Միս Ֆլորանս Իսկիւտարի ամերիկեան դոլէճին ուսուցչուհիներէն մէկը, ընդարձակ տեղեկութիւններ կուտայ Իսլամ կանանց յարաբերութեան զարդացումի ու յառաջադիմութեան մասին։ Կը խօսի նաեւ Թուրք դրագիտուհիներուն ու բանաստեղծուհիներուն վրայ եւ իսլամ ընտանեկան կեանքի մասին։

ԷՆԿԻՒՐԻի մէջ ալ արտօնուեցաւ արմատաց դործառնութիւններուն համար կեդրոն մը որոշել, ինչպէս որոշուած է Պոլսոյ եւ Դոնիայի մէջ։

ՎԵՐԱԴԱՐՁ.—Բրէչովայի ընակիչներէն քանի մը անձինք որոնք ասկէ առաջ Սերպիա դացած էին, հոնտեղ չկրնալով դտնել Օսմ. Կայսրութեան մէջ իրենց վայելած հանդստութիւնները, այս անդամ ղղջալով, իրենց ծննդավայրը վերադարձեր են։

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.—Երէկ իրիկուն ժամը մէկի առենները Մըսրը Զարշըսրի դէպ ի Բիզա Փաշայի դառ ի վերը տանող դրան դիմաց Բաթինա անուն կնկան մը սեփականութիւնը եղող ու Թղթավաճառ Միշոյի վարձած խանութէն հրդեհ ծագեցաւ։ Շէնքերը փայտաշէն էին, հետեւաբար բոցերը տարածուեցան եւ մինչեւ ժամը երկուք այրեցան տասերկու խանութներ, աւելի մեթերանոց մը եւ երկու տուներ։ Միշոյի խանութը ապահովագրուած էր։ Հրդեհը ծագած պահուն մարդ չկար խանութին մէջ։ Ասոր համար կը կարծուի որ դիտմամբ ձգուած ըլլայ։ Ոստիկանութիւնը հարցաքննութիւն բացաւ Թղթավաճառ Միշոյի դէմ։

ՄԵԾ ՀՐԴԵՀ.—Գաղիրէի մէջ այրեր է ծխախոտի Մելքոնեան գործարանը։ Վնասը շատ մեծ է, թէեւ իսկապէս չի գիտցուիր թէ ո՛րչափ։

ԱՂՋԻԿ ԴՈՂՑՈՂ ԿԻՆԸ.—Խօճա Փաշայի կողմը Սէնիկ անուն կին մը ասոր անոր աղջիկները խաբելով իբր սպասուհի հեռաւոր տեղեր կը դրկէ եղեր։ Ոստիկանութիւնը այս բանը լսելով անմիջապէս հարցաքննութիւն բացաւ եւ հակառակ կնկան ուրանալուն, կրցաւ հասկնալ թէ իրօ՛ք, դրամի փոխարէն, շատ մը պզտիկ աղջիկներ դրկած է հոս հոն։ Հարցաքննութիւնը դեռ կը շարունակուի։

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»-ՍԹԱՄԱԹԻԱՏԻՍ ԴԱՏԸ.—Շաբաթ օրը տպագրական սխալով մը «Սուրհանդակ»ի դէմ դատ բացողին անունը Սթէֆանովիչ դրած էինք փոխանակ Սթամաթիատիսի։

Եորկի Սթամաթիատիսի փաստաբանն է որ պատժական տանէն լրագրագիր մը ներկայացուցած է, առարկելով որ «Սուրհանդակ» Եորկի Սթամաթիատիս եւ Կիւտիկեան դատին առթիւ զրպարտիչ հրատարակութիւններ ըրած է իր փոխանորդելին դէմ։ Այսօր յիշեալ դատարանին առջեւ տեղի կ'ունենայ այս դատը Եորկի Սթամաթիատիսի եւ «Սուրհանդակ»ի անուրէն Տիգրան էֆ. Ճիվէլէկեանի միջեւ։

ՀԱՐԻՒՐԻՆ ԻՆՆՍՈՒՆ ՇԱՀ.—Դոհարդեղենաց Ալիքսան Պարտիզպանեան վաճառատունը, որ երկար տարիներէ ի վեր դոյութիւն ունի եւ կը դործէ կատարեալ ճշդութեամբ եւ յաջողութեամբ, այս անդամ բոլորովին նոր դրութիւն մը հնարած է.—Իր ծախած ապրանքները հարիւրին 10 զնչելով կա առնել եւ փոխարէն դրամ վճարել։ Ուրեմն դիմեցէք Պոլիս, Ոսկերիչներու Շուկան, թիւ 13 Ալիքսան Պարտիզպանեանի դոհարեղենաց եւ արծաթեղէններու վաճառատունը ուր պիտի դտնէք ոսկիի եւ ադամանդներու առաջին տեսակները։ Պոլսոյ եւ դաւառաց համար յանձնարարութիւնը ճշդութեամբ կը կատարուին։

ՍԱԳԱԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ
Կարեւ ժամանակի մէջ արդէն ճանչցուած
ԻՐ ԻՆԶԱՄԵՍԼ, ՄԱՔՈՒՐ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՄԲ
Կը կատարէ ամեն տեսակ տպարանական
աշխատութիւններ

ՅԱՌԱՋԻԿԱՅ ՇԱԲԱԹ ՕՐ

«Մաղիկ»ի յառաջիկայ շաբաթ օրուան թիւը պիտի հրատարակուի սովորականէն աւելի պարունակութեամբ։ Նոյն օրը թերթը պիտի հրատարակենք առանց ծանուցումի եւ չորրորդ էջը լուրերուն յատկացնելով, միւս էջերուն մէջ պիտի հրատարակենք դեղեցիկ յօդուածներ գրուած մեր բաղմաթիւ աշխատակիցներուն կողմէ։

Դինը անփոփոխ տասը փարա, հակառակ իր սիրուն բովանդակութեան։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՁԱՅԵԱՆ ԻԼԻԱՍ ԷՖ.Ի ՄԱՀԸ

Ազգ. ծանօթ դէմք մը ևս մեռնի այնքան ուրիշներէ վերջ։ Զայեան Իլիաս էֆ. որ երկար տարիներ ի վեր բաւական ծանր հիւանդութիւնէ մը կը տառապէր, եւ որուն առողջական վիճակը քանիցս ծանր մտահոգութիւններ պատճառած էր իր շուրջիններուն, մեռաւ շաբաթէն կիրակի լուսանալու դիմաց։ Վերջին վայրկեանները շատ տժանելի եղան, շաբաթ իրիկուն արդէն շատ ծանրացած էր վիճակը, այնպէս որ պէտք տեսնուեցաւ հաղորդութիւն տալու։ Իլիաս էֆ.ի մահուան լուրը նախ հասաւ Գումգարուի Մայր-եկեղեցին, ուր Ս. Պատրիարքը պատարագի մատնելու կը պատրաստուէր։ Հանդուցեալին զաւակը, Յովհաննէս էֆ. Զայեան անձամբ լուրը հաղորդեց Ն. Սրբազնութեան, որ քարոզի պահուն հակիրճ դրուատականով մը ներկայ ժողովրդական ներկայացուց Իլիաս էֆ.ի արդիւնաւոր գործունէութիւնը որչափ կառավարական, այնչափ մը ևս ազգ. գործերու մէջ։ Ս. Պատրիարքը այդ առթիւ մտաւ կարգ մը մտերմական մանրամասնութեանց մէջ, իբր չատ մօտէն ծանօթ մը եւ դասընկեր մը հանդուցեալին, որ Ն. Սրբազնութեան Պատրիարքական աթոռը բազմելէն ի վեր ամէնէն ջերմ աջակիցներէն եւ օժանդակներէն մէկը եղած էր անոր, իբր անդամ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան։

*** Իլիաս էֆ. Զայեան ծնած էր 1840 մայիս 11ին, եւ որդին էր պետական պաշտօնեայի մը՝ Ստեփան էֆ. Զայեանի որ ժամանակ մը ևս անօրէն կարգուած է Հէրէքէի կայս. գործարանին։ Իր նախնական ուսումը ստացած էր Իզմիր, Ս. Մեսրոպեան վարժարանին մէջ, ընդ հրոկզութեամբ «Արշալոյս»ի ծանօթ խմբագիր Ղուկաս Պալթազարեանի՝ որ հանդուցեալին գատիարակութեան գործին մէջ մեծ դեր մը ունեցած է։ Այնուհետեւ յաջորդական բարձրացումներու շարքի մէն է որ կը հանդիպինք իր կեանքին մէջ։ Իր հօր պէս մտնելով պետական ծառայութեան մէջ, քիչ ատենէն ուշադրութիւն դրաւած է իր ջանասիրութեամբ եւ շարունակական պտտումներէ ու բարձրացումներէ վերջ հասած է մինչեւ Պետական Խորհրդոյ անդամակցութեան։ Իլիաս էֆ. իբր քաջ ֆրանսագէտ, իր պետական ծառայութիւնը սկսած է Արտաքին Գործոց Նախարարութեան մէջ, ուր ընդունուած է քարտուղարի հանդամանքով, եւ յաջորդաբար այլ եւ այլ աշխատութեանց կոչուած է միեւնոյն պաշտօնատան մէջ։ Ժամանակ մը օգնական կարգուած է Արտաքին Գործոց Խորհրդական Տատեան Յարութիւն վաշայի որ իր մօրեղբայրն էր։

Ազգային շրջանակի մէջ ալ Իլիաս էֆ. բաւական աշքառու գործունէութիւն մը ունեցած է, նախ իբր Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետ Մաքրիդիչի, ուր կը ընտրէր երկար տարիներ ի վեր, եւ յետոյ իբր ատենապետ Ազգ. Հիւանդանոցի Վարչական Ցանձնաժողովին։ Իր օրովն էր որ Կայս. Կառավարութեան մէկ բարեհաճ կարգադրութեամբ կրկնապատկուեցաւ Ազգ. Հիւանդանոցի չնորհուած հացի ու մսի քանակը։ Վերջին տարիներս Իլիաս էֆ. կ'անդամակցէր Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Քաղաքական Ժողովին՝ որուն բոլոր գործառնութեանց մէջ միշտ իր առանձին դերը ունեցած է, եւ մասնաւորաբար ուշադրաւ հանդիսացած իր շրջահայեաց ու բարեհամբոյր ընաւորութեամբ։ Իր մահը, որչափ Տէրութենէն կարող ու անձնուէր աշխատող մը, այնչափ մը ևս արդի Քաղ. Ժողովին ամէնէն վստահելի անդամներէն մէկը կը իլէ։

*** Իլիաս էֆ. 1873ին ամուսնացած է Բերայի մէջ, Ղուկաս Պալթազարեանի աղջկան հետ։ Ունեցած է չորս զաւակներ, մէկը աղջիկ և երեքը մանչ, որոնցմէ երէցը՝ Յովհաննէս՝ առեւտրական ասպարէզը ընդգրկած է, երկրորդը՝ Երուանդ՝ Բարիզ կը գտնուի իբր բժշկական ուսանող, իսկ կրտսերը՝ Տիգրան՝ քարտուղար է Արտաքին Գործոց Նախարարութեան մէջ։

*** Յուղարկաւորութեան մանրամասնութիւնները կարդալ ստորեւ հրատարակուած մահաղդին մէջ։

Այրի Տիկին Անանա Զայեան, Օհանէս պէյ, Երուանդ պէյ, Տիգրան պէյ եւ Օր. Մարիամ Զայեան, Յովսէփ էֆ., Միհաս էֆ. եւ Սիմոն պէյ Զայեան, Տիկին Մաքրուհի Զայեան, Տիկին Բէհեաեան, Տիկին Եղիազարեան եւ ընտանիքը, Տիկին Տավուտեան, Օր. Թագուհի Պալթազարեան, Միհրդաս պէյ Պապայեան եւ ընտանիքը, Տիրան պէյ Տատեան եւ ընտանիքը, Տրդատ պէյ Տատեան եւ ընտանիքը, Գարեգին էֆ. Դովլաեան եւ ընտանիքը, Տոքթ. Նազաբեան էֆ. եւ ընտանիքը, ինչպէս նաեւ Զայեան, Տատեան, Պալեան, Տէր Մկրտիչեան, Գիսակ, Պարտիզպանեան եւ Իփլիքեան ընտանիքները, իրենց ազգականներն ու պարագաները խորին վշտով կը ծանուցանեն ձեզ դառն կորուստը

ԻԼԻԱՍ ԷՖ. ԶԱՅԵԱՆԻ

ԱՆԴԱՄ ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ

Եւն. Եւն. Եւն.

որ կնքեց իր մահկանացուն կիրակի առաւօտ 21 ապրիլ։

Կը հրաւիրուին ազգականք եւ բարեկամք ներկայ գտնուիլ յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսին, որ պիտի կատարուի յառաջիկայ երեքշաբթի, 23 ապրիլ Մարի-Դիւղի Սուրբ Աստուածածնայ եկեղեցւոյն մէջ, ժամը 3½ (Ը. Թ.)

Սիրբէճիկն կառախումբը կը մեկնի 9.17 (Ը. Ե.)։

Ծանօթ.—Կը խնդրուի մահազդ չընդունողներէն որ ներկայս իբր այն նկատեն։

Ինչպէս յայտնի է, շերամաբուծութիւնը դաւառներու մէջ տարածելու համար ասկէ առաջ Պատրիարքարանի կողմէ դիմում եղած էր մէկ երկու Առաջնորդներու՝ որպէս զի այդ մասին հարկ եղած թթենիները հայթայթելու համար միջոցներ ձեռք առնեն։ Պրուսայի Առաջնորդարանը քիչ օր առաջ խոստացած էր հայթայթել ուղուած թթենիները։ Այս անդամ ալ, Նիկոմիդիոյ առաջնորդ Տ. Ստեփաննոս եպիսկոպոս նամակ մը ղրկելով Ս. Պատրիարքին, յօժարակամութիւն յայտնած է վիճակային նուիրահաւաքութեամբ պէտք եղած թթենիի տունկերը դնել Պատրիարքարանի տրամադրութեան տակ։

×

Շաբաթ օր, պատրիարքական Փոխանորդ Սրբազանը Պայպուրտ Հասուզ երթալով Զատկի փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Հայ-Բողոքականաց ազգապետ Պոյաճեան Յակոբ էֆ.ին։

×

Տիրապէտքերի Առաջնորդ Եղեկիէլ վարդապետ, շաբաթ օր մեկնեցաւ Պոլսէն՝ Երուսաղէմի ճամբով իր պաշտօնատեղին երթալու համար։ Տ. Եղեկիէլ վարդապետ մեկնելէն առաջ այցելութիւն տուաւ Տիրապէտքերի նորընտիր կուսակալ Ֆարիզ փաշային։ Եղեկիէլ վարդապետ, արդէն իսկ առաջին անդամ մը, Տէր-Ներսէսեան էֆ.ի հետ այցելութիւն տուած էր Ֆարիզ փաշային, որ սիրալիր ընդունելութիւն մը ըրած էր իրեն եւ խոստացած էր աջակցիլ իր Առաջնորդական պաշտօնին մէջ։

×

Վանէն կը գրեն մեզ.—«Ս. Պատրիարքին մէկ նամակին նայելով, Սահակ վարդապետի էջմիածին մեկնելէն վերջ փոխանորդութիւնը պիտի ստանձնէ Փեր. Տ. Ստեփան Ծ. վարդապետ Աղաղատեան, բայց կ'իմանանք որ այդ հարցը տակաւին Խառն Ժողովոյ ուշադրութեան պիտի յանձնուի, եթէ Խառն Ժողովը հաճութիւն ունեցաւ այն ատեն միայն Ստեփան վարդապետ կրնայ փոխանորդութիւն վարել։ Տեղը չէ՞ հարցնելու ուրեմն թէ Պատրիարքարանը այսօրինակ իրողութեանց հանդիսատես եղած է երբեք։ Ամէն կերպով կը սիրենք հաւատալ որ կարճ միջոցէ մը յետոյ, Վան պիտի ունենայ իր կոչումին դիտակից եւ իր թեմը վարելու կարող առաջնորդ մը, առաջնորդ մը որ իր զարգացումով եթէ ոչ բարձր, գոնէ հաւասար ըլլայ տեղւոյս օտար միսիոնարներուն։ Թիւ 4879 «Արեւելք»ի մէջ, «Շաբաթական Նօթեր»ու շարքին, Սրբէտ՝ Դուրեան Տ. Եղիշէ եպիսկոպոսը մատնանիշ կ'ընէ Վանայ վիճակին հովուութեան համար իբրեւ միակ արամադրելի եւ ձեռնհաս եկեղեցական մը։ Այս թելադրութիւնը ըստ ուրախութեամբ կարդացուեցաւ, բայց թող ներուի մեզ կէտ մը ևս աւելցնելու։ Եթէ Դեր. Տ. Տ. Եղիշէ եպիսկոպոս Դուրեան միս միայնակ Վան ղրկուի, այժմէն դուշակելու է որ շատ դժուարութեանց պիտի բաղխի եւ իր արդէն համբաւեալ անունն ալ վրայ տալով շուտով Պոլսոյ ճամբան պիտի բռնէ։ Բայց եթէ Նոր. Դեր. ընկերանան 2-3 արմաչական կարող վարդապետներ, այն ատեն, անոնցմէ մէկը Աղթամարայ թեմին յատկացնելով, միւսն ալ առաջնորդական փոխանորդ կարգելով եւ երրորդն ալ միշտ իր հետ պահելով, պիտի կարենայ շատ գործ տեսնել իբրեւ շրջուն հովիւ։ Վանայ թեմին։ Մեր վանքերը, որբանոցները եւ դպրոցները իսկապէս այս պիսի զարգացեալ եպիսկոպոսի մը կը կարօտին։ Սահակ վարդապետ ա՛լ դադրած է օրուան մարդ ըլլալէ։ Մեր գիւղերը Բողոքականաց աշակերտներով լեցուեցան, անդին կաթոլիկութիւնը նոր նոր քայլեր կ'առնէ, մինչ մենք ասոնց հետ մրցելու կարող առաջնորդէ մը զուրկ կը մնանք տակաւին։

«Հայ-Հռոմէականները կամաց կամաց նոր նոր չէնքեր կը դնեն։ Այս ամ մը հասարակութեան մէջ այժմէն կուսակցական խնդիրներ մուտ դրած են, բայց զարմանալու չենք, որովհետեւ այդ է Վանեցւոյ յատկանիշը։ Բէռերու եւ կաթոլիկ առաջնորդի մէջեւ կարգ մը խնդիրներու համար խուլ անհամաձայնութիւն մը կայ թէեւ, բայց անոնք ամէն բան եւ ամէն վէճ լուռ ու մունջ կը կարգադրեն, առանց հանրային խնդրոյ մը կերպարանք տալու։ Բողոքական միսիոնարները իրենց չէնքերուն կից նոր չէնքեր դնեցին հիւանդանոց, որբանոց եւ ժողովարան շինելու համար։ Ասոնք ամէնը լաւ, բայց մեզի ամէն բանէ աւելի՛ նպաստած պիտի ըլլան եթէ բարձրագոյն դպրոց մը հաստատեն եւ լուրջ ու ո՛չ նպատակաւոր դաստիարակութիւն մը տան մեր մանուկներուն։»

×

Կրօնական ժողովոյ ատենապետ Տ. Գրիգորիս արքեպիսկոպոս Յովհաննէսեան, ընկերակցութեամբ երկու վարդապետներու, վաղը Ֆէնէրի Պուլկարաց Էկզարքարանը ներկայ պիտի գտնուի, Էկզարք Տ. Եոսէֆ Սրբազանի քանոնհինգամեայ յոբելեանին առթիւ մատուցուած պատարագին։

×

Եղած դիմումի մը վրայ, Ս. Պատրիարքը Պոլսոյ ծանօթ երաժիշտներու լուսանկարները կը հաւաքէ, երաժշտական մարմնոյ մը ղրկելու համար։

×

Սեբաստիոյ առաջնորդ Տ. Պետրոս արքեպիսկոպոս Թոդատ դացեր է, ուր քանի մը ամիս պիտի մնայ։

×

Պատրիարքարանի կողմէ հետեւեալ շրջաբերականը ղրկուած է Թաղ. Խորհուրդներու.—«Ազգ. վարչութեան Տնտես. Խորհրդոյ կողմէ՝ ըստ մեր յանձնարարութեան ուշադրութեան առնուելով մայրաքաղաքիս մեր Ս. Եկեղեցեաց ու ազգային վարժարանաց սեպհական շարժական եւ անշարժ ստացուածոց արձանագրութեան խնդիրն, այս անդամ հարկ դատուած է Պատրիարքարանիս մէջ ուրոյն տուփարներ հատատել եւ անոնց մէջ կատարել արձանագրութիւնը յիշատակեալ ազգային սեպհականութեանց՝ ընդ հսկողութեամբ Տնտես. Խորհրդոյ։ Հետեւարար, ներկայ շրջաբերական դրով կը յանձնարարեմք նաեւ Ձեզ՝ Ս. Եկեղեցւոյդ ու թաղային երկսեռ վարժարանացդ սեպհական բոլոր կալուածոց, եւ անոնց բոլանդակ դոյց ու անօթից վաւերական ցուցակները պատրաստելով յղղարկել առ Տնտես. Խորհուրդն, տեղի ունեցած կարգադրութեանց համաձայն կատարուելու համար անոնց արձանագրութիւնն սահմանեալ տուփարաց մէջ։ Ընդ որոյ կ'ուղարկեմք այս նպատակաւ պատրաստուած՝ կալուածոց վիճակագրոյց պատկերէն ինչպէս նաեւ Եկեղեցեաց կանոնագրոյցի ծրագրէն մէկ մէկ օրինակ, որպէս զի անոնց իւրաքանչիւր դլխոյն եւ արամադրութեան համեմատ պատրաստէք պահանջուած ցուցակներն եւ յուղարկէք առ Տնտես. Խորհուրդն։»

×

Կրթասէր երիտասարդ մը, Պ. Արամ Մուրթաֆեան որ բաւական զգալի դեր մը ունեցած է Դարթալի կրթական յառաջիմութեան գործին մէջ, ռէվոլվերի միակ հարուածով մը վերջ տուեր է իր կեանքին՝ կիրակի օր, նոյն գիւղին մէջ։ Անձնասպանութեան շարժառիթը սիրային խնդրի մը կը վերագրուի. ինչ որ ալ ըլլայ այս մահը մեծ ցաւ պատճառած է ամբողջ գիւղին մէջ, ուր չատեր կը սիրէին տարբարդ երիտասարդը։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ

ՎԻԵՆՆԱ, 4 մայիս. — Ֆրանց Եոզէֆ կայսրը Պուտապէշթ մեկնեցաւ ուր ներկայ պիտի գտնուի հունգարական պատուիրակութեան գումարման։

ՀՌՈՄ.—Պուլպոնի Պէպերիս իշխանուհին, դուստր Մատրիտի դուքս Քարլոս իշխանին, ինքզինքը այսօր Թիպէր գետը նետեց, սակայն ազատուեցաւ։ Պէպերիս իշխանուհին որ ծնած է Բանի մէջ 1874ին Իշխան Մասսիմոի կինն է։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ.—Մոնքայմ մարտանաւը, որ նախագահ Լուպէն Բրոնչատ պիտի տանի, այս վերջին տեղը պիտի ժամանէ մայիս 20ին։

ԼԱ ՀԷ.—Հոլանտայի Վիլհէլմինա թագուհին առողջական վիճակը կը շարունակէ միշտ բարւոքիլ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Քանի մը օրէն զեկոյց մը պիտի հրատարակուի, չոգենաւային Դերբսդի կազմութիւնը հաղորդելով։ Բոլոր դերման ընկերութիւնները իրենց համամտութիւնը ցոյց տուած են։ Ֆրանսական չոգենաւային ընկերութիւնները կը պահեն իրենց դրութիւնը։

ՇԱՄԱԽԻ.—Երէկ նորէն երկրաշարժի զօրաւոր ցնցումներ տեղի ունեցան։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ.— «Նովոյէ Վրէմիա» թերթը Հէլսինկֆորսէն կը տեղեկանայ թէ զօրահաւաքումը կատարուեր է երէկ առանց միջադէպի։ Այդ միեւնոյն թերթին համաձայն, Շահը այսօր (երէկ) Սագօրա պիտի հասնի եղեր։ «Ռուսքի Ինվալիտ» թերթին ըստ նայելով Բրոդոբով գընդապետը Սօֆիայի դեսպանատան զինուորական կցորդ անուանուեր է։

ՄԱՏՐԻՏ.—Պ. Սակասթայի առողջական վիճակը բարւոքեցաւ։

ՍՕՖԻԱ. —Սոպրանիէն մայիս 5ին (այսօր) պիտի բացուի։

ՍՕՖԻԱ. —Ներքին Գործոց Նախարար Պ. Լուտսքանով Պոլիս պիտի երթայ Պուլկարիոյ կառավարութեան կողմէ ներկայ գտնուելու համար Պուլկարաց Էկզարքին յոբելեանի հանդէսներուն։

ՍՕՖԻԱ.—Ֆէրտինանտ իշխանը դէպ ի Սէն-Բեթերսպուրկ պիտի մեկնի յունական մայիս 26ին։

ՎԻԵՆՆԱ.—Պուլկար դիւանագիտական ներկայացուցիչ Պ. Բոմիանով, այսօր (շաբաթ օրը) մասնաւոր ունկնդրութեան ընդունուեցաւ Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր կողմէ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Հսկայական Ափրիկէի պատերազմին ծախքերուն մասին «Ուէսթմինսդէր Կազէթ» կ'ըսէ թէ պատերազմին սկիզբէն, այսինքն 1900 Նոյեմբերէն մինչեւ հիմա 223,074,000 անգլ. ոսկի այսինքն 5,576,850,000 ֆրանք ծախք եղած է։

ՍՕՖԻԱ.—Պ. Պ. Տանէվ եւ Սարաֆով Պուլկար նախարարները Բարիզէն վերադարձան։ Կը հաւաստուի թէ հարիւր միլիոնի փոխառութիւնը վերջնականապէս կնքուեր է։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ.—Կայսերական ընտանիքը ամառուան գալուն առիթով Զարսքոյէ Սէլօի պալատը փոխադրուեցաւ։

ԵՐԼԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 3 մայիս.—Բեղերսպուրկէ կը հեռագրեն թէ Զօր. Պալպիքոֆ պատերազմական նախարար կարգուած է Զօր. Բուրօքադքինի տեղ։ Իսկ ծովակալ Ալէքսիէվ արտաքին գործոց նախարար անուանուած է կոմս Լամստորֆի տեղ։

—Հրաժարեալ պատերազմական նախարար Զօր. Բուրօքադքին Զարին Թիկնապահ կարգուեցաւ։

ԲԵՌԼԻՆՍԳՈՒՐԿ, — Պաշտօնապէս կը հերքուի կոմս Լամստորֆի հրաժարելուն լուրը։

ՄԱՏՐԻՏ.—Բորթուկալէն հասած լուրեր կ'ըսեն թէ երկրին մէջ ընդհանուր դժգոհութիւն կը տիրէ, օտար պահանջատէրերուն հետ նինքուած համաձայնութեան հետեւանքը։

ՀՌՈՄ.—Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը յունիսին Պերլին եւ Վիեննա պիտի այցելէ։

ԳԱՀԻՐԷ.—Միթկամէրի մէջ ահռելի հրդեհ մը մոխիր դարձուց քաղաքին դրեթէ կէսը եւ 200 խանութներ։ 5000 հոգի անպատսպար մնացած են։ 50 հոգիներ մեռան. վնասներու գումարը 4 միլիոն անգլ. ոսկիի կը հասնի։

ԼԱ ՀԷ.—Թագուհիին վիճակը բարւոքած է։

ԼՈՆՏՈՆ.—Կ'ըսուի թէ 35 Պոէր պետեր հաշտութեան կուսակից են։ Պոէր գերիներու Հարաւ. Ափրիկէէն դուրս ղըրկուիլը դադրած է։

ԲԵՌԻՆ.—Շէնկ-Թինկ-կէնի մէջ միսիոնար մը սպաննուեցաւ։

ԲԷՇԹԱ.—Հունգարիոյ երեսփ. ժողովը քուէարկեց պատերազմական պաշտօնատան ելմտացոյցը։ Ընդդիմադիրները նախարար պառոն Ֆէյէրվարին յանդիմանեցին, Հունգարացի երիտասարդութիւնը դերմանացնելուն համար։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ՊՐԻՍԷԼ, 4 մայիս.—Նախագահ Քրիւկէր կը յայտարարէ թէ հաշտութեան մօտերս կնքուելուն վստահ է, եւ նոյն իսկ իր Թրանսվալ դառնալուն վրայ կը խօսի։

ՊԱԼՔԱՆ

ԱՌԱՋՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ՍՕՖԻԱ

Դրամագլուխ, Պահեստ

եւ Երաշխաւորութեան գումար

ՖՐԱՆՔ 7,500,000

Դրամատուն Ընկերութեան ի Թուրքիա

ԳՐԻԳՈՐ ԼԻՕՆԷ

Ընկերութիւնը ջնարկայացուցած Գաւառներու մէջ Գործակալներ կը ՓՆՏՌՈՒԻ։

ԹՈՒՐԲԻՈՅ ԸՆԴՀ. ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Ձետիտխան. Թիւ 1—2

ՊՕՆ ԵՒ ՏԻՒՔ ՍԻԿԱՌԻ ԹՈՒՂԹԵՐԸ

Պօն եւ Տիւք սիկառի թուղթերը ամէն կերպով առողջութեան անվնաս նիւթերով շինուած ըլլալով, ԱՆՈՎ միայն ծխեցէք։

Հարազատ

Պօն եւ Տիւք սիկառի թուղթերը կը ծախսուին.

Կ. Պոլիս, Գալաթիա, Սանտրգճըլար 102 թիւ Տրազոնի եւ Պիլիդաս վաճառատուները։

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ, 20 Ապրիլ			
Օսմ.Քոն.Սեռի Դ. Օ.Ո.	28	13	—
Ամէնէն բարձր գին »	28	15	—
» վար գին »	28	11	—
Ալէվրէ »	—	—	—
Բուսմէլի երկաթգ. ֆր.	112	—	—
Ամէնէն բարձր գին »	112	37	½
» վար գին »	111	87	½
Թրանսվալ »	160	—	—
Ամէնէն բարձր գին »	160	—	—
—			
8 օրուան Քոնսոլիտ	250	—	—
8 » Երկաթուղի	175	—	—
ԲԱՅՈՒՄ, 22 Ապրիլ			
Օսմ. Քոն.Սեռի Դ, Օ.Ո.	28	13	—
» ժամ 5ին «	28	15	½
Բուսմ. երկաթուղի ֆր.	112	12	½
» » ժամ 5ին »	112	37	½
—			
Թաղագ Թիւրք Ռէժի	13	87	—
Սիկարէթ, Սեռի A	0	17	—
» » B	0	73	—
Պանգ տը Մէթէլին	8	30	—
Ագոիոն առ Թրամուէյ	5	80	—

Ժուխսանո	1	52	½
Սօսիէթէ տ'Ասիւրանս	3	57	½
Գրէտիտ ժէնէրալ	0	10	—
Սօս. Օթ. տը ֆիլ է տթֆ	18	50	—
Ագոիոն Գօմմէրսիալ	0	9	—
Թրաստաց Օրիէնթալ	0	8	06
Անթրեպրիզ ժէնէրալ	0	6	06
5% Հէլլէնիք 1881	199	—	—
Պանգ Նասիոն. Յուն.	410	50	—
Լորիւմ	71	25	—
Թրանսվալ	160	—	—
Պոլսոյ Քարտէզ Ընկ.	476	—	—
Տէբքոյի Ջրի Ընկ.	276	—	—
Թրամվէյի Ընկ.	484	—	—
Բրէտիտ Ֆոնսիէ Էժիբ.	261	—	—
Անատոլու Երկաթ.	10	72	½
—			
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	109	25	—
» » » չէք	109	—	¼
Բարիզ » »	23	02	½
» » » չէք	23	05	—
Պերլին անտոկոս չէք	18	57	—
Գուրոն Աւստրիական	21	80	—
—			

ԴՐԱՄՆ. ԸՆԹԱՑՔԸ			
Անգլ. Ոսկի	110	06	—
20 Ֆրանգնոց	87	26	—
20 մարքնոց	107	10	—
Բոլ. Լիմբերիալ	90	20	—
Քրիմիկ	51	07	—
Մէճիտիէ արծաթ	108	08	—
Մէճիտիէ քառորդ	107	30	—
Մէճիտիէ մանրուք	103	20	—
Պէշլիք	103	30	—
Մէթալիք	100	10	—
Բուպլի արծաթ	68	20	—
Շիլին	109	—	—
Ֆր. արծթ. ֆրնս.	87	10	—
» » բումկն.	86	—	—
» » իտալկն.	77	—	—
Ռէճինա	09	—	—
Բուպլի թղթադրամ	8	55	60
Ֆլորին »	9	07	—
Մարք »	107	20	—
Տրախմի »	37	—	—
Անգլ. ոսկի »	110	05	—
Ֆրանս. » »	87	30	—
Բուշնկն. » »	86	30	—
Պուլկ. » »	86	20	—
Իտալ. » »	85	—	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

Բարիզ, 3 Մայիս			
3% Ֆրանկն.	101	12	—
3½% »	101	97	—
Օսմ. Քոնս. D	26	17	—
Բուլ. Երկ.	114	—	—
Օսմ. Ռէժի	321	—	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	567	—	—
Օսմ. Մաքս	520	—	—
Օսմանիէ	459	—	—
Բէրիորիթէ Թիւրք	—	—	—
Քրէտիտ Լիոնէ	—	—	—
5% Իտալական	102	30	—
Սպանիական արտաքին	79	45	—
Թէմվէքի փոխառութ.	445	—	—
Սերպիկ.Ն. Պոլսոյ երկ.	273	—	—
Գասապա երկթ.	356	—	—
Թրանսվալ Քոնս.	161	—	—
Ռուսական 1890	—	—	—
Զէք Լոնտոնի վրայ	25	19	—

Լոնտոն, 3 Մայիս			
Անգլ. Քոնս.	95	—	—
Օսմ. Ռանթ B	51	50	—
» C	27	63	—
» D	25	50	—
Օսմ. Պանգա	12	75	—
Իժիրսէն Իւնիֆիէ	106	87	—
Տօմինիոն	105	—	—
Ա.յրքնի երկաթուղի	14	50	—
Գասապա »	84	—	—
5% Իտալական	—	—	—
5% Հելլենական 1881	39	—	—
Իսանթ »	30	50	—
Մոնօրօլ »	43	—	—
Ռուսական 1890	—	—	—
Պուլկար 1888 6%	87	—	—
Թրանսվալ Քոնս.	06	31	—
Փոխառթ. Բարիզի վրայ	25	35	—
—			

Վիեննա, 3 Մայիս			
Բուլ. երկթ.	107	50	—
Օսմ. Ռէժի	292	—	—
Փոխն. Լոնտոնի վրայ	240	40	—
—			
Գրիւխսէլ, 3 Մայիս			
Ռանթ Օսմ. Սեռի D	25	50	—
Բուլ. երկաթուղի	110	25	—
—			
Գենեվ, 3 Մայիս			
Բուլ. երկաթուղի	113	50	—
Բուպլի (100ը)	216	25	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ	20	33	½
—			

Ա.ՆՄՐՑԵԼԻ

Ա.ԺԱՆ ԾԱԽԵԼ ՇԱՏ ԾԱԽԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԿՕՇԿԱԿԱՐ ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Բարաքեոյ Գումխիոն խանին անկիւնը, կամուրջին դիմաց Թիւ 9

Սոյն կոշկակարատունը, որ քսան եւ եօթը տարիներէ ի վեր արհեստին համար տածած խնամոյ շնորհիւ հասարակութեան համարումը շահած է, մեծ քանակութեամբ գաղղիական անգլիական եւ ամերիկեան ամենալաւ ապրանքներէ ամէն ձեւով եւ ամէն չափով կօշիկներ ունի, արանց, կանանց եւ տղայոց համար. նաեւ չափու վրայ կօշիկներ կը շինէ, եւ ամէնէն նրբաճաշակ գնողներն իսկ ամենայնիւ կը գոհացնէ։ Այն ժամանակ դաղափար մը կրնաք առնել երբ մէյ մը այցելէք վաճառատունը։

ՀԱՃԻԻ ԱՍԱՐԻՍ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՇԱՔԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ

Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 136.

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 54.

Գալաթիա, Թօքմաքար մատուռի, թիւ 101.

Հարսանիքներու եւ երեկոյթներու համար զանազան սպասներ, ինչպէս նաեւ կանոնաւոր ապատարիւթիւն

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐՔ

Գալաթիա, Մէրթէպանի փողոցՃէտիտԽանՆ3

ՄՕՐԻՍ ՖԱՐԱՃԻ

Թուրքիոյ ամէն լեզուներ

Սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուին ատամնաբուժական աշխատանոցի համար հարկ եղած բոլոր գործիքները, ինչպէս նաեւ քաուչու, սիման, ամալկամ, Բարիզի դաճ, եւն։

ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՒՄՈՎ

Թուրքիոյ ամէն կողմերը կը դրկուին սոյն ապրանքները

51-100

ՏՈՔԹ. Գ. ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԾ

Բերա, Մեծ-փողոց, կալարա Սերայի դպրոցին դէմ, թիւ 200

Գշ. Եշ. Շբ. օրերը առաւօտուն կանուխէն մինչեւ երեկոյ ժամ 11½։ Բշ. Դշ. Ուր. օրերը 6էն 11½։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

ՄԻՇԻԼ ԹԻՖԼԻԶԵԱՆ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ

ԵՒ

ԱԿՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Գալաթիա, Վոյվոտա փողոց, թիւ 91

Այս վաճառատան մէջ, որ քիչ ատենուան մը միջոցին կրցաւ առաջնակարգ դիրք մը դրաւել մեր հրապարակին վրայ, թէ՛ իր ծախած ապրանքներուն գեղեցկութեան ու տոկունութեան, եւ թէ՛ գիներու անհամեմատ ժամնութեան պատճառաւ, կը ծախուին ամէն տեսակ վիրաբուժական եւ ակնաբուժական գործիքներ։

ԳԻՆԵՐԸ ՇԱՏ ԶԱՓԱՒՈՐ

Մեծապանակ եւ փոքրապանակ վաճառում

ՊԱԶԱՌ ՕԹՕՄԱՆ

Ռ. Ա. ԴԱԼԻՆԵՒԴՈՍ

կեդրոնական վաճառատուն, Ֆինճանճըլար Եօքուշու թիւ 21

Մասնաճիւղեր
- Կալաթա, Թիւնէլ փողոց, թիւ 36—41
- » Մէհմէտ փողոց, թիւ 25
- Բերա, Մեծ Փողոց, Թէրապի փողոցին դէմ, թիւ 170

Մեծ մշերանոց ամէն տեսակ մանիֆաթուրայի, կտաւեղէնաց, բրդեղէն ապրանքներու, մատամբոլներու, հնդկական կտաւներու, եւն.

Կահաւորման կերպասներու մեծ զանազանութիւն

Գորգեր, սրսրներ յանձնարարութեամբ, մոմլաքներ, սեղանի եւ անկողնի ծածկոցներ, սեղանի սպասներ

Ամէն տեսակ մետաքսեղէններ եւ կտաւեղէններ, վարագոյրներ, եւն. եւն.

Միայն Ֆրանսական եւ Անգլիական ապրանքներ

ՆՈՐ ՓՈՐՁԵՐՈՒ ՊԷՏՔ ԶԻ ԿԱՑ

ՄԱՅՍԹԵՐՍՋԱՖԹ ՍԻՍԹԷՄՈՎ

15 դարարին սորվեցայ Ֆրանսերէն սանուն կերպով խօսիլ։

Ց. Ճ. Ցակորիկեան

15 ՇԱԲԱԹԷՆ ԿՐՑԱԾ

23 տարի անգլիական վարժարանները յաճախողներու հետ խօսիլ անգլերէն։ Օր. Մարգարեան

ԱՊԱՌԻԿ ՄԻ՛ ՈՒՂԻՐ ՉՊԻՏԻ ՏԱՄ

ԱՊԱՌԻԿ ՄԻ՛ ՈՒՂԻՐ ՉՊԻՏԻ ՏԱՄ

ՀԱՅ ՍՆՏՈՒԿՃԻ

ՄԱՔՍՈՒՏ ԳԼԼԸՃՃԵԱՆ

Էսկի-Զապրիէ

Ճամբորդներու համար 5% զեղչ

Ամուրիներու համար 10% զեղչ

Աղջիկներու համար 50% զեղչ

Զարս անգամ կարդուողներուն

ՉԲԻ

ՍԲՀՀԻ ՍԻԻՏ

Հասթալըդ միդրօպլարընտան արիւ Հասթա վէ չօճուգլարա մախսուս՝ մէմէտէքի չօճուգլար իչուն իսթիհզար օլունանպու սիւտ, սաֆ վէ հէր տիւրլիւ հասթալըդ թօխունմարընտան ադատէ տիր։ Չօճուգլարըն սինինէ կէօրէ ապօնէ գայտ օլունուր, վէ իտարէ միւվէզզի իլէ միմքին մէրթէպէ իրսալաթ դօլայլաթարրը։ Մէմէտէքի չօճուգլարըն անվալը սբհհիէլէրինէ տայիր նէսաիհը ֆէննիէ ճիւմաա կիւնլէրի սէքիզանէն սօնրա Տօքդոր Պէոիմ Իօմէր փաշա վէ բազար կիւնլէրի Տիվան Եօլընտա Շիֆա հասթանէսի աթրպապը թարաֆընտան իթա օլունուր։ Ապօնէ չէրայիթինի էօյրէնմէք վէ գայտ օլունմադ արզու իտէն զէվաթը քիրամէն հէր կիւն ակօրթէն եէտիէ (4—7) գատար Շիֆա հասթանէսինէ միւրաճաաթլէրի ռիճա օլունուր։ 2—6

ՀԱՆՐԱԳԱՆՕԹ ՃԱՇԱՐԱՆ

ԱՂԷԿ ԵՒ Ա.ԺԱՆ ԿԵՐԱԿՈՒՐ ԿՈՒՍԷՐ

ԴԻՄԵՑԷՔ

Բերա, Կլավանի փողոց, Թիւ 5—7

ԺՕՌԺ ՏԱՍՍԻՌԱ

ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ՃԱՇԱՐԱՆԸ

երեք պնակ կերակուր, գինի, անուշեղէն եւ ուղածնուդ չափ հաց

5 ՂՐՈՒՇՈՎ

Պուքրէշի Տաչիա-Ռումանիա, Շեթէթինի Նասիօնալ Բրիւսիէն, Մանհայմի Պատուաղ եւ Աթէնքի Էթնիքի ապահովագրական Ընկերութիւնները ապահովագրութիւններ կ'ընդունին հրդեհի եւ ծովային կորուստներու դէմ։ ԴԻՒՐԱՄԱՏՋԵԼԻ ԳԻՆԵՐ եւ չուտ վճարում վնասներու։

Այս ընկերութեանց Թուրքիոյ համար ընդհ. գործակալն է Լ. Զիքարիօթի, Գալաթիա, Խալիլ փաշա խան, թիւ 4։

ՆԻԿՈԼԱ ԱԲՈՍԴՈԼԻՏԻՍ

ΝΙΚΟΛΑ ΑΠΟΣΤΟΛΙΤΗΣ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՑԱՆԶՆԱՐԱՆԵՐԱԼ

ԿՕՇԻԿՆԵՐՈՒ

DERNIÈRES MODES

Կալաթա, բիւնէյիի կիր, թիւ 6

ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

ՀԻՄՆԵՍԱԼ 1805

Մանկավարժական դասագրքերու

կեղրոն

ԳՐԱՎԱՃԱՌ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆ

ՀԵՂԻՆԱԿ

Կ. Պոլիս, Մերճան փողոց, Թիւ 57

Արտօնատէր Ա. ՍԱՊԱՆԱՆ

Տպագրութիւն Սագսեան Տպարան։

«ԾԱՂԻԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (127)

ՇԱՌԼ ՄԷՌՈՒՎԷԼ

ՈՍԿԻԻ ՏԵՆԴԸ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԲԱՐԻԶԻ ԴԺՈԽՔԸ

ԻԱ.

ՈՃԻՐԷՆ ԵՏՔԸ

Ցեռոյ բարեւ մը տուաւ հիւանդին ու դուրս ելաւ Պիւրային հետ։

Կառքին մէջ պզտիկ ոսոիկանը ուրախութենէն կը խենթենար։ Պառոն Սէնթ-Օպէնի նամակը նոր լոյս մը կը սփռէր խնդրին վրայ։ Թէկնածուները կը դառնային, ըսել է, այդ Ռընէ Միլթոնին չուրջ։ Ոսոիկանը մինչեւ անդամ հակառակութիւն մըն ալ կ'ընդունէր տը Բայիուսի եւ Սէնթ-Օպէնի միջեւ, որուն արդիւնքը եղած ըլլար Թերեւս այս ոճիրը։

Բայց ապացոյց։

Ամէն պարագայի մէջ դոհ էր եւ սասմիկ դոհ, Ռընէի պէս դեղցիկ աղջիկ մը ունենալուն համար ձեռքին տակ Զորավար Ֆուժըռէ միայն մատանդութիւն կուտար իրեն քիչ մը։ Ինչո՞ւ այդ մարդը այդքան կը շահադրգռուէր այս երկու աղջիկներով։ Ինչ մտածումով հինգ հարիւր Ֆրանք կուտար անոնց։

Խորհո՞ւրդ։

Կառքը զօրավարին դրան առջեւ հասնելուն, ոսոիկանը վար ցատկեց, եւ հարցուց Ժան-Մարիի որ կեցած էր հոն։

—Զօրավար Ֆուժըռէ։

—Հոս չէ։

—Ո՞ւր հապա։

—Ճամբորդութեան մէջ։

—Ո՞ր կողմ։

—Չեմ գիտեր։

Պաշտոնեան չունչ առաւ։ Շատ աւելի դոհ պիտի մնար առանձին տեսնուելով այդ աղջկան հետ, քան զօրավար Ֆուժըռէի ներկայութեան, որուն համբաւը լսած էր իբր քաջ զինուորական մը եւ հետեւաբար շատ խիստ մէկը կը նկատէր զայն։

—Է՛ դո՞ւք ինչ կ'ընէք, հարցուց այն ատեն, սպասաւորին։

—Ժան-Մարի, նախկին յիսնապետ մը, տասը տարիէ ի վեր սպասաւորութիւն կ'ընեմ։

—Տէրերդիդ չուտով կու գա՞յ։

—Այդ ալ չեմ գիտեր։

—Բան մը հարցնեմ։ Դուք երիտասարդ աղջիկ մը հիւրընկալած էք հոս։

Զինուորը չուարեցաւ։

Տիրոջը հրամանը պէտք էր որ ի գործ դնէր։

Բայց գիտէր թէ այդ տարօրինակ դէմքով սեւազգեստ մարդը մասնաւոր հեղինակութիւն մը պէտք էր ունենալ։

Ժան-Մարի չպատասխանեց։

Ոսոիկանը իր սուր ձայնովը պոռաց.

—Խօսիք կամ ո՛չ, տակտիկա չի կրնար փոփոխութիւն մը մտցնել իմ համոզմանս մէջ։ Աղջիկը զոր կը փնտռեմ հո՛ս է . . .

—Բանի որ գիտէք։

—Դիտեմ, այո՛։ Կանչեցէ՛ք զայն։

—Անուններդ ի՞նչ է նախ։

—Անունս առնչութիւն չունի այս խնդրին հետ։ Շո՛ւտ ըրէք։

—Երբե՛ք, մինչեւ որ չհասկնամ թէ ո՛վ էք։

Անծանօթը քարդ մը հանեց գրպանէն եւ երկնցուց Ժան-Մարիի, որ զայն կարդալուն պէս գոչեց.

—Վա՛յ անպիտան։

Միւսը յարեց.

—Կը հասկնաք թէ անուշութեամբ կը խօսիմ։ Բայց մի՛ հատցնէք համբերութիւնս, ապա թէ ոչ հիմա վեց հատ ոսոիկան կը շարեմ հոս, եւ խուզարկութիւնը կը սկսիմ։ Կանչեցէ՛ք սա աղջիկը։ Պիտի չուտանք զինքը։

Ժան Մարի համակերպեցաւ։

Դուռ մը բացաւ եւ կանչեց.

—Օրիո՛րդ։

Ուրնէ դուրս եկաւ եւ մօտենալով ոսոիկանին հարցուց։

—Ի՞նչ կ'ուզէք Պարո՛ն։

—Տը Բայիուս դղեակին մէջ այս դիւղեր գործուած ոճրի մասին քանի մը հարցումներ կ'ուզեմ ընել ձեզի։ Ժամադրութիւն մը ունէիք մարքիզ տը Բայիուսին հետ։

—Այո՛։

—Սա գիւղացի դղեակին մէջ։

—Հրամմեր էք։

—Պ. տը Բայիուսը կը ճանչնայի՞ք։

—Այո՛։

—Ի՞նչ կ'առաջարկէր ձեզի։ Իր հոմանուհին ըլլալ։

—Թերեւս։

—Ի՞նչ խոստումներ կ'ընէր։

—Խոստումներ զորս կարելի է ընել տանկ պարագայի մը մէջ։

—Ձեզ հարստացնե՞լ։

—Անորոշ խոստումներ։

—Կարճ խօսելով, ընդունեցի՞ք։

—Ոչ։ Այսինքն նախ վարանեցայ քիչ մը, յետոյ խոստացայ երթալ տեսնել զինքը, խօսիլ . . .

—Կը հասկնա՛մ,

—Երբ գիշերը իրեն դացի մերժելու մտադրութիւնով էր։

—Ամէն պարագայի մէջ, կը խոստովանիք որ ժամադրութեան դացիք։

—Ինչո՞ւ չէ։

—Ծա՛նր խնդիր։

—Ճշմարտութենէն տարբեր բան մը չէր կրնար ըսել։

—Ժամը քանիո՞ն մտաք տը Բայիուս դղեակը։

—Ժամացոյց չունիմ։ Ժամը տասնին տասնեակը։

—Ժամը քանիո՞ն ելաք։

—Դրեթէ անմիջապէս։

—Պ. տը Բայիուս կէս գիշերին մեռած գտնուեցաւ։ Տոմակով մը լուր տուեր են սպասաւորներուն։

—Ես տարի, գիտել տուաւ Ժան-Մարի։

—Ա՜հ, դո՞ւք . . .

(Շարունակելի)